

Uvodnik

Vstopili smo v štiriinšedeseto leto izdajanja Revije za kriminalistiko in kriminologijo v letu 2023. V prvi številki letošnjega leta sta prva dva prispevka namenjena petdeseti obletnici Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru, ki je svojo pot začela kot kadrovska šola Republiškega sekretariata za notranje zadeve (RSNZ) in kasneje kot notranja organizacijska enota Izobraževalnega centra RSNZ in Ministrstva za notranje zadeve (MNZ). Treba je omeniti, da se je Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru po tridesetih letih delovanja znotraj MNZ pridružila Univerzi v Mariboru, kar pomeni, da institucija praznuje petdeseto obletnico svojega obstoja in dvajset let članstva v Univerzi v Mariboru, drugi največji javni univerzi v Sloveniji. Fakulteta je v svojem razvoju od Oddelka pri Višji upravni šoli v Ljubljani do polnopravne članice Univerze v Mariboru prehodila dolgo pot, ki ni bila enostavna. Kljub vsemu pa ostaja vodilna institucija na področju varnostnih ved v Sloveniji in regiji. Prepoznavna je v slovenskem in mednarodnem akademskem ter profesionalnem okolju. Pri razvoju fakultete je sodelovalo veliko strokovnjakov, ki so prispevali k razvoju in rasti akademske institucije ter povezanosti s prakso. Pomembno vlogo pri razvoju in delu fakultete so imeli tudi prvi direktor in kasnejši dekani, od katerih je vsak pustil za seboj posebno dediščino, ki jo zelo lakonično povzemamo, kajti o delu vsakega dekana in njegove vodstvene ekipe ter sodelavcev bi bilo mogoče napisati zelo veliko. *Pavle Forjan* (1973–1980) je bil ključna oseba za začetek šolanja vodstvenih kadrov za zaposlene v organih za notranje zadeve oziroma organih varnosti Socialistične Republike Slovenije. Postavil je trdne temelje za prihodnji razvoj šole. *Peter Jeglič* (1980–1986) je poleg razvoja izobraževalne dejavnosti začel razvoj raziskovalne dejavnosti, ki se je kasneje pokazala kot ključna za vključevanje v akademsko okolje. *Boris Žnidarič* (1986–1990) je bil dekan v obdobju intenzivnega učenja, strokovne in znanstvene rasti posameznikov in kolektiva zaposlenih na Višji šoli za notranje zadeve. *Anton Dvoršek* (1990–1993) je deloval v obdobju teženj k samostojnosti višje šole v okviru policijskega izobraževanja ter začetkov intenzivnejšega razvoja raziskovalnega dela. *Tomaž Čas* (1993–1995) je deloval v času, ko je bilo prilagajanje novim družbenim razmeram, novim potrebam po izobraževanju znotraj MNZ in odpiranja šole v civilno sfero ključnega pomena za širši razvoj izobraževalne dejavnosti šole ter prehod šole z višje- na visokošolsko izobraževanje. *Milan Pagon* (1995–1998) se je soočal z obdobjem, polnim razpotij. Šola je bila del MNZ, vendar so težnje po odprtosti začele vse močnejše prevladovati. To je bilo tudi obdobje vse večjega števila doktorjev znanosti med predavatelji in začetkov akademskega mednarodnega sodelovanja. *Darko Maver* (1998–2001) je vodil šolo v obdobju povezovanja kolektiva, ko je bilo doseženo soglasje, da se kolektiv poda na pot ustvarjanja akademske institucije, kasnejše fakultete Univerze v Mariboru. *Milan Pagon* (2001–2007) se je ponovno podal na pot vodenja šole v obdobju tranzicije in procesih pridruževanja Univerzi v Mariboru. To je bilo obdobje umeščanja fakultete v akademski prostor v nacionalnem in mednarodnem merilu. *Gorazd Meško* (2007–2015) je bil dekan v obdobju začetka intenzivnejšega uresničevanja idej bolonjske reforme visokega šolstva o uporabnosti znanj, na raziskovanju temelječega poučevanja, mednarodnega povezovanja, izmenjav študentov in zaposlenih. Za to obdobje je bilo značilno tudi povezovanje s partnerskimi institucijami na pedagoškem in raziskovalnem področju kljub ekonomski krizi. Ključna dejavnost na področju delovanja fakultete je bilo tudi reševanje lastništva zgradbe fakultete. *Andrej Sotlar* (2015–2023) je bil dekan v obdobju, ko si je, po obdobju hude gospodarske krize, akademski prostor ponovno utrjeval položaj v družbi in se izkazal tudi v času pandemije covida-19, ko je razvoj fakultete odražal izrazito pluralnost varstvoslovja, in ko so bili storjeni ključni koraki, ki bodo omogočili izgradnjo novih fakultetnih prostorov, s čimer bodo zagotavljeni pogoji za sodobno in kakovostno izobraževanje in raziskovanje na področju varstvoslovja in drugih družbeno nadzorstvenih področij.

Iskrene čestitke Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru in vsem njenim sodelavcem ob pomembnem jubileju z željo, da se fakulteta še naprej razvija in prispeva h kakovosti življenja ljudi v Sloveniji in širše s šolanjem čim bolj strokovnih kadrov na področju državnih, javnih in zasebnih varnostnih subjektov, z nepristranskimi in kritičnimi razpravami o ključnih temah s področja kriminalistike, kriminologije, varnosti, policijske dejavnosti, družbenega nadzorstva in vsega, kar ogroža blagostanje ljudi. Tudi glede Revije za kriminalistiko in kriminologijo je sodelovanje med Upravo kriminalistične policije in fakulteto velikega pomena, saj vzajemno skrbimo za pričujočo revijo. Raziskovanje v okviru nacionalnih in mednarodnih projektov, v katerih je partner policija, igra fakulteta pomembnega partnerja. V zadnjih desetletjih objave avtorjev s Fakultete za varnostne vede ne pričajo le o tem, da je fakulteta znana po svetu, temveč je postalo tudi raziskovanje policijske dejavnosti v Sloveniji eno izmed bolj prominentnih v mednarodnem merilu. S tem raziskovalci fakultete sporočajo svetu o razvoju policijske dejavnosti v Sloveniji in skrbijo za prispevek kriminoloških in drugih razprav o policijski dejavnosti v globalnem smislu. Ne nazadnje, naj fakulteta še naprej ostane mesto, kjer se v konstruktivnih razpravah srečujejo strokovnjaki, snovalci politik, raziskovalci in predstavniki civilne družbe z namenom osvetlitve pomembnih družbenih tem ter iskanja odgovorov in rešitev na zapletena družbena vprašanja, povezana z družbenim nadzorstvom, kriminaliteto in varnostjo ljudi.

Prva dva prispevka osvetljuje razvoj Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru na dveh pomembnih področjih. Prvi članek, katerega avtor je Gorazd Meško, predstavlja razvoj raziskovalnega dela, ključne objave in okvirni vpliv raziskovalnega dela na kreiranje politik družbenega nadzorstva, predvsem uporabnosti raziskovanja za sledenje idejam z dokazi podprtega kreiranja politik in prakse. Pri razvoju in izvajanju raziskovalne dejavnosti ima ključno vlogo Inštitut za varstvoslovje. Za razliko od številnih drugih raziskovalnih inštitutov na tem inštitutu ni nihče zaposlen za polni delovni čas, temveč pedagoški delavci izvajajo svojo raziskovalno dejavnost poleg polne pedagoške obveze kot visokošolski učitelji na fakulteti. Izjeme so le mladi raziskovalci, ki so doktorski študenti in sodelujejo na raziskovalnih projektih fakultete. Drugi članek, ki ga je napisala Maja Modic, predstavlja razvoj pedagoškega dela, ki je povezan tudi z raziskovalnim delom, saj so rezultati raziskovalnega dela vključeni v pedagoško delo – ustvarjanje novega znanja in posredovanje tega znanja študentom, predvsem na ravni doktorskega študija ter mednarodnega povezovanja pedagoških sodelavcev in raziskovalcev. V prispevku je predstavljena izobraževalna dejavnost Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru, ki omogoča študij na vseh ravneh, od prve, druge do tretje stopnje, od strokovnih programov do doktorata znanosti.

V nadaljevanju sta objavljena še dva članka, in sicer članek o forenzični analizi streljanja s strelnim orožjem avtorice Katarine Walland in članek o spolnih zlorabah v otroštvu v Sloveniji avtoric Darje Zaviršek in Metke Kuhar. Poleg štirih člankov objavljamo tudi prikaz 8. Nacionalne konference o varnosti v lokalnih skupnostih, ki ga je napisala Katja Eman.

Avtorjem in recenzentom se zahvaljujemo, bralcem želimo veliko zadovoljstva pri branju revije in obenem vabimo nove avtorje, da pošljejo članke za objavo v Reviji za kriminalistiko in kriminologijo.

*Glavni urednik
David Antolovič*